

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Програма технологічної практики
для студентів галузей знань
0305 "Економіка та підприємництво"
та 0306 "Менеджмент і адміністрування"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри техніки та технології.
Протокол № 1 від 26.08.2011 р.

Укладачі: Новіков Ф. В.
Шкурупій В. Г.

П78 Програма технологічної практики для студентів галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво" та 0306 "Менеджмент і адміністрування" денної форми навчання / укл. Ф. В. Новіков, В. Г. Шкурупій. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 12 с. (Укр. мов.)

Розглянуто особливості проведення технологічної практики студентів, що є провідною частиною навчального процесу при формуванні професійних вмінь та навичок.

Рекомендовано для студентів галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво" та 0306 " Менеджмент і адміністрування" денної форми навчання.

Вступ

Згідно з концепцією розвитку Харківського національного економічного університету місією було прийнято формування творчої особистості, міцного професіонала для наукової та практичної роботи у сфері суспільно-економічної діяльності з метою підвищення рівня та якості життя людей і прогресивного розвитку суспільства.

Технологічна практика студентів є важливою частиною навчального процесу, однією з основних складових для подальшого вивчення економічних дисциплін.

Практика дає можливість ознайомити майбутніх фахівців з етапами виробничої діяльності, з економікою та організацією виробництва, з технологічними процесами виготовлення машин, з процесами управління, з науковою організацією праці. Практика також дозволяє закріпити теоретичні знання, набути елементарні навички організаторської роботи в трудовому колективі, а у підсумку дозволяє студенту спробувати ідентифікувати себе як майбутнього фахівця.

Програма практики повинна допомогти практикантам в осмисленні сутності цілей і завдань, технологічної практики, в оцінці важливості її значення в навчальному процесі у визначенні ними свого місця в організаційно-виробничій діяльності підприємства. Програма ставить метою орієнтувати студентів на старанне виконання своїх обов'язків у період проходження практики, на своєчасне правильне оформлення звітів, на успішну здачу заліків.

Отримані студентами компетентності, такі як: професійна готовність фахівця промислового виробництва до здійснення підготовки, організації, управління та контролю технологічного процесу, потенційної здатності досягнення максимальних результатів у найбільш сприятливих умовах, а також дозволяють ефективно застосовувати в практичній діяльності знання та вміння, сформовані в результаті засвоєння дисципліни. Програма практики розроблена відповідно до "Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України", а також відповідає кваліфікаційній характеристиці фахівців, навчальному планові для студентів галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво", 0306 "Менеджмент і адміністрування" денної форми навчання й особливостям підприємств галузі, у яких студенти проходять практику.

Мета і завдання практики

Мета:

закріплення теоретичних знань, отриманих студентами в університеті при вивченні дисциплін на 1 – 2 курсі;

з'ясування важливості зв'язку сучасних технологічних систем з економікою виробництва;

формування навичок та удосконалювання майстерності у виробленні й у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень, у вирішенні організаційних і технічних проблем у реальних умовах виробництва;

виховання потреби студентів у систематичному відновленні своїх знань та ініціативи творчого застосування їх у практичній діяльності; збір вихідних матеріалів для виконання звіту.

Завдання:

вивчити дані про підприємство (найменування, місце розташування, форма власності, масштаб, тип виробництва, номенклатура виробів, що виготовляються, їхні функціональні особливості, конструкція виробів, їх характеристики і т. п.);

дослідити організаційну структуру підприємства, цеху, взаємозв'язок цехів і відділів кооперації з іншими підприємствами;

вибрати (погодити з керівником практики) технологічний об'єкт для аналізу в звіті та зібрати про нього докладну інформацію (креслення виробу, технологічний процес його виготовлення, нормативні матеріали та ін.)

ознайомитися з прогресивними технологічними процесами, що застосовуються на підприємстві;

вивчити питання організації робіт з механізації й автоматизації технологічних процесів;

ознайомитися з організацією контролю якості продукції на підприємстві;

ознайомитися з існуючими на підприємстві автоматизованими системами керування виробництвом, підготовки виробництва, розробки конструкторської й технологічної документації з порядком внесення до неї змін.

Організація практики

Технологічну практику студенти проходять на підприємствах (базах практики), що випускають продукцію основного машинобудівного профілю. Тривалість практики – 2 тижні. Проходженню практики передуює

вивчення студентами такої спеціальної дисципліни, як "Основи технологічних систем".

На початку практики на підприємстві студенти в обов'язковому порядку повинні пройти загальний і спеціальний інструктаж з охорони праці; техніку безпеки; ознайомитися з історією підприємства, продукцією, що випускається; з підприємством у цілому та з роботою основних виробничих цехів (у тому числі пройти екскурсію по заводу й ознайомитися з музеєм історії заводу).

Надалі студенти знайомляться з наданим їм як практикантам робочим місцем, вивчають технологічні процеси одержання заготовок у ливарних, ковальсько-пресових, зварювальних і термічних цехах. Наступні дні тижня присвячують вивченню процесів обробки матеріалів і збірки, проходячи практику в механічних і складальних цехах.

Збором матеріалів і складанням звіту про практику і роботу за індивідуальним завданням студент займається щодня протягом усього періоду проходження практики.

Знаходячись на робочому місці, студент-практикант повинен суворо підкорятися правилам внутрішнього розпорядку, що діють на підприємстві, включаючи виконання правил табельного обліку.

Зміст практики

У період проходження практики студент повинен закріпити та зв'язати з конкретними заводськими положеннями (умовами) отримані в університеті теоретичні знання. Він повинен ознайомитися з показниками виробничо-господарської діяльності підприємства, вивчити рівень застосовуваних технологічних процесів у цій виробничій системі, починаючи з заготівельних цехів і до виходу виробів на ринок.

При вивченні технологічних процесів студент повинен показати вміння аналізувати існуючу технологію виробництва з позицій сучасних вимог ринкової економіки й приймати рішення, а саме: застосовувати нові, більш прогресивні технологічні схеми; віддавати перевагу енерго- і матеріалозберігаючим технологіям, застосовувати високопродуктивні швидконалагоджувальні верстати й агрегати, багатоопераційні верстати, автоматичні лінії і промислові роботи, верстати з числовим програмним керуванням і гнучкі автоматизовані системи;

упроваджувати замість ручних більш досконалі пристосування з пневматичним, гідравлічним та іншими типами приводів, а також

пристосування зі збільшеною кількістю одночасно оброблюваних в одному пристосуванні деталей (багатомісні пристосування);

застосовувати найновітніший інструмент, а також більш прогресивні параметри режимів обробки тощо.

Таким чином, студент повинен розглянути і проаналізувати існуючий на підприємстві технологічний процес. Зробити аналіз з погляду можливостей удосконалювання технологічного процесу, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається. При цьому розглядаються питання підвищення продуктивності праці, зниження собівартості, зменшення витрат матеріалу, трудових і енергетичних ресурсів при незмінному підвищенні якості і довговічності виробів з урахуванням екологічних вимог. Вихідними даними для аналізу є умови виробництва, креслення виробу, маршрутні й операційні технологічні карти, програма випуску виробів, заводські матеріали (технічна документація, нормативні матеріали та ін.).

У процесі проходження технологічної практики студентами повинні вирішуватися не тільки вузькотехнологічні питання. Ніякий найдосконаліший технологічний процес не може бути цілком охарактеризований без його економічного обґрунтування. Тому під час проходження практики студент повинен одержати також чіткі уявлення про тісний зв'язок технології з економікою на конкретному матеріалі виробництва. Студент повинен усвідомити сутність економічного обґрунтування прийнятих технологічних процесів, його вплив на рівень собівартості, роль технічного нормування в машинобудуванні, економічне значення стандартизації технологічних процесів, значення зниження витрат матеріалів їхній вплив на рентабельність виробництва та ін.

Студент повинен на практиці переконатися в тому, що тільки економічне обґрунтування з урахуванням екологічних вимог дозволяє знайти оптимальний варіант технологічного процесу.

Робоче місце студента

Під час проходження практики студент може бути дублером на робочому місці, виконуючи доручення відповідального працівника підприємства.

Перед початком практики на зборах в університеті, потім під час загального інструктажу на заводі і, нарешті, безпосередньо на робочому

місці, студентів знайомлять із загальними правилами безпечного ведення праці на виробництві, безпосередньо на робочому місці проводять інструктаж про особливості техніки безпеки. Про те, що такий інструктаж проведений, роблять запис у спеціальному журналі, де повинен розписатися кожен студент.

Обов'язки студентів під час проходження практики

Студент-практикант зобов'язаний цілком виконувати завдання, передбачені програмою практики.

Він повинен підкорятися правилам внутрішнього розпорядку, що діє в університеті, організаціях і установах (базах практики).

Студент зобов'язаний вивчити і строго дотримуватись правил техніки безпеки і охорони праці, а також інших умов роботи на підприємстві.

За один-два дні до закінчення практики студент повинен повністю оформити звіт, одержати відгук безпосереднього керівника практики від підприємства (у щоденнику практики), а також підписати у нього звіт на титульному листі (зразок у додатку А). В останній день практики оформляються та завіряються щоденники практики і звіти відповідним підрозділом підприємства

Після проходження практики в термін, що не перевищує десяти днів після її закінчення, студент зобов'язаний захистити звіт (залік з диференційованою оцінкою). До заліку пред'являються оформлені звіт, щоденник практики, а також зібрані матеріали та індивідуальні завдання.

Студент, що не виконав програму практики, одержав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється вдруге на практику або відраховується з університету.

На аркушах повинні бути поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – 25 мм. Усі аркуші нумерують арабськими цифрами в правій частині верхнього поля листа (нумерація наскрізна).

На студентів-практикантів, що порушують правила внутрішнього розпорядку, керівниками підприємств, установ і організацій можуть накладатися стягнення, про що повідомляється ректору університету. Ректор вирішує питання про можливість подальшою перебування студента в університеті.

Приблизний перелік індивідуальних завдань

1. Передовий досвід в області науково-дослідних робіт на підприємстві.
2. Удосконалювання інформаційних систем у менеджменті і маркетингу.
3. Інновації на підприємстві відповідно до ринкових тенденцій (нові технології, нові товари, організаційні зміни).
4. Система заходів щодо забезпечення необхідної якості та конкурентоспроможності продукції.
5. Продуктивність праці в основному виробництві та заходи щодо її підвищення.
6. Спеціалізовані автоматизовані робочі місця та їх можливості.
7. Комп'ютерні технології на підприємстві, їх перспектива і можливості.
8. Високі технології на підприємстві.
9. Енерго- і ресурсозберігаючі технології на підприємстві.
10. Система екологічного захисту на виробництві.
11. Механізація та автоматизація виробничих і технологічних процесів.
12. Аналіз рівня механізації та автоматизації процесів керування.
13. Аналіз статистичних даних за техніко-економічними показниками підприємства.
14. Наукові досягнення і підвищення ефективності виробництва.
15. Стандартизація на підприємстві, її роль у підвищенні якості та конкурентоспроможності продукції, що випускається.
16. Удосконалення технології як важливий фактор підвищення економічної ефективності виробництва.
17. Досвід підприємства в області оцінки інженерних рішень, прийнятих у процесі створення нової техніки (технології), засобів виробництва.
18. Передовий досвід підприємства в удосконаленні організації і керування виробництвом.
19. Прогресивні технології на підприємстві.
20. Гнучке автоматизоване виробництво і його переваги.
21. Прогресивні інструментальні матеріали, що застосовуються в металообробці і які з них є на підприємстві.

22. Сучасне устаткування, що застосовується на підприємстві, його можливості, найважливіші показники.

23. Прогресивні технології заготівельного виробництва, які знайшли застосування на підприємстві

24. Інтегровані комп'ютерні технології на підприємстві.

Методичні рекомендації до складання звіту з практики

(для студентів які проходять практику на заводі)

На початку проходження практики за узгодженням з керівником практики студент повинен занести до щоденника календарний план проходження практики.

У звіті повинно простежуватися критичне відношення (з позицій можливого удосконалювання і поліпшення) до питань, що вивчались на виробництві. Це відноситься до технологічних процесів, устаткування та оснащення, організації роботи всіх цехів, у тому числі механоскладальних, робіт допоміжних служб і цехів даного заводу та ін. Кожен пункт програми повинен бути ретельно відпрацьований і висвітлений у звіті.

Хронологічний порядок проходження практики у заводських цехах у більшості випадків не збігається з процесами обробки конкретних деталей – від заготовки до готового виробу, тому для ефективної роботи студент зобов'язаний познайомитися з програмою практики до її початку.

Звіт про практику повинен бути закінчений до кінця практики.

Обсяг звіту 25 - 30 сторінок друкованого тексту на стандартному аркуші формату А4 (ДСТ 2.301-68 розміром 297 x 210 мм), написаних на одній стороні аркуша.

Звіт варто супроводжувати схемами й ескізами. При виконанні схем варто керуватися стандартами ЄСКД, ЄСТД. Рисунки й таблиці повинні мати свою нумерацію і написи. Наприкінці звіту приводиться список використаних джерел. Звіт повинен бути зброшурований.

Структура звіту з технологічної практики

Вступ

1. Коротка характеристика підприємства (сфера діяльності, історія розвитку, основні види та об'єми послуг, що надаються).

2. Організаційна структура управління підприємством (опис структури, характеристика основних підрозділів).

3. Характеристика технології послуг, що надаються підприємством.

4. Опис основного технологічного устаткування, що використовується при наданні послуг (техніко-економічна характеристика, країна-виробник, вік, ступінь прогресивності та досконалості обладнання, коефіцієнт використання обладнання). Можна вибрати один із напрямів.

5. Аналіз інноваційних прогресивних технологій, що застосовують для підвищення якості продукції.

6. Пропозиції щодо впровадження сучасного обладнання та технологій на підприємстві.

7. Додатки:

- карти технологічного процесу;
- планування розміщення обладнання;
- основні техніко-економічні показники.

Обсяг звіту 25 – 30 сторінок (без урахування додатків).

Використана література

Доповідь ректора Харківського національного економічного університету проф. Пономаренка В. С. про підсумки роботи у 2011 році. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 74 с.

Додатки

Додаток А

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра техніки та технології

Звіт

про проходження технологічної практики
на ДП "Завод ім. В. О. Малишева"

Керівник практики від університету доцент Іванов Т. І.

Виконав студент 2 курсу, 1 гр. факультету МіМ Петров В. В.

від підприємства старший інженер-технолог

Сидоров І. П.

М.П.

Харків, ХНЕУ. 2012

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Програма технологічної практики
для студентів галузей знань
0305 "Економіка та підприємництво"
та 0306 "Менеджмент і адміністрування"
денної форми навчання**

Укладачі: **Новіков Федір Васильович**
Шкурупій Валентин Григорович

Відповідальний за випуск **Новіков Ф. В.**

Редактор **Пушкар І. П.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2012 р. Поз. № 614.

Підп. до друку 14.09.2012. Формат 60x90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 0,75. Обл.-вид. арк. 0,94. Тираж 40 прим. Зам. № 604.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*